

Långväga buss 2010

Statistik 2011:11

Långväga buss 2010 Statistik
2011:11

Trafikanalys

Adress: Sveavägen 90

113 59 Stockholm

Telefon: 010 414 42 00

Fax: 010 414 42 10

E-post: trafikanalys@trafa.se

Webbadress: www.trafa.se

Ansvarig utgivare: Brita Saxton

Publiceringsdatum: 2011-05-27

Förord

Trafikanalys publicerar statistik om bland annat kollektivtrafik och samhällsbetalda resor. Där ingår den så kallade långväga busstrafiken eller expressbuss, det vill säga linjelagd busstrafik som passerar minst en länsgräns. Uppföljningar av den långväga busstrafiken har gjorts av Trafikanalys/SIKA sedan 1999.

Denna undersökning syftar till att beskriva den långväga bussverksamheten i Sverige, den service som erbjuds i form av antal linjer, turer och antal sittplatser samt hur tjänsterna nyttjas i form av antal resor.

I denna undersökning har de 31 bussföretag som under år 2010 bedrivit expressbusstrafik tillfrågats om sin verksamhet, sitt utbud och resandet med deras långväga bussar.

Föreliggande rapport har i sin helhet producerats av Trafikanalys. Projektledare har varit Johan Bjurström.

Östersund i maj 2011

Per-Åke Vikman
Avdelningschef

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
1 Inledning	9
1.1 Statistiksystem för kollektivtrafik	9
1.2 Tidigare undersökningar om långväga busstrafik	9
2 Långväga busstrafik	13
2.1 Verksamhet.....	13
2.2 Utbud	13
Antal linjer.....	14
Antal avgångar.....	14
Antal sittplatser och platskilometer	14
Total körsträcka	14
2.3 Resor	16
2.4 Bussar.....	17
2.5 Nyckeltal	17
3 Tabeller	19
Bilaga 1: Om statistiken	23
Bilaga 2: Frågeblankett	25
Del 1, Nationella resor	25
Del 2, Internationella resor	26
Del 3, Definitioner	26

Sammanfattning

Med långväga busstrafik, även kallad expressbuss, avses linjelagd busstrafik som passerar minst en länsgräns. Under år 2010 körde de rapporterade företagen sammanlagt 90 långväga busslinjer i egen regi och 7 långväga busslinjer på uppdrag. Det avgick 146 000 avgångar med långväga linjelagd busstrafik under året, vilket motsvarar 2 800 avgångar i veckan. Totalt kördes det långväga buss drygt 38,4 miljoner kilometer runt om i Sverige under år 2010. De tre företagen med längst körsträcka stod tillsammans för 69 procent av den totala körsträckan.

Hur den långväga bussverksamheten nyttjas redovisas genom antal resor. Totalt genomfördes 4,9 miljoner resor med långväga buss under år 2010. Antalet resor har ökat de senaste två åren trots att utbudet i form av platskilometer minskat.

Det erbjöds 7,6 miljoner sittplatser och 2,0 miljarder platskilometer under 2010. Det transportarbete som utfördes under 2010 var 1,4 miljarder personkilometer varav 306 miljoner, eller 22 procent, var i internationell trafik. Totalt användes 394 bussar för långväga linjelagd trafik under det aktuella året, varav 376 var diesalbussar. De övriga 18 kördes på alternativa bränsletyper.

Under 2010 var det 31 företag som bedrev långväga linjelagd busstrafik i Sverige. 26 företag, däribland de allra största, har lämnat uppgifter till föreliggande undersökning. Omsättningen hos de svarande företagen stod för 95 procent av den totala omsättningen i branschen. Detta ger att även om de redovisade uppgifterna inte omfattar samtliga företag som ägnar sig åt långväga busstrafik, så torde de ge en god bild av den långväga busstrafiken under det aktuella året.

1 Inledning

Syftet med undersökningen är att på årlig basis åstadkomma en beskrivning av den långväga bussverksamheten i Sverige. Statistiken omfattar uppgifter om verksamheten, utbud och resande under 2010.

I rapporten beskrivs inledningsvis de befintliga statistiksystem för kollektivtrafik där långväga busstrafik ingår. Sedan ges en översikt över tidigare undersökningar om långväga buss. Därefter beskrivs bussföretagens verksamhet inom området långväga buss, bland annat utbud, resande och körsträcka. I Bilaga 1 presenteras tabellerna. En översiktlig beskrivning av statistiken hittas i Bilaga 2. I Bilaga 3 återfinns en sammanställning av vad som efterfrågades i frågeformulären.

1.1 Statistiksystem för kollektivtrafik

Kollektivtrafikbegreppet delas upp i tre huvudgrupper – allmän kollektivtrafik, särskild kollektivtrafik samt turist- och chartertrafik. *Allmän* kollektivtrafik erbjuds allmänheten exempelvis via tidtabeller och annan information. I begreppet *särskild* kollektivtrafik ingår färdtjänst, skolskjutsar och sjukresor. Därutöver omfattar begreppet kollektivtrafik sådan turist- och chartertrafik som erbjuds allmänheten i former som kan betraktas som kollektivtrafik. Allmän och särskild kollektivtrafik är delvis samhällsfinansierad medan turist- och chartertrafik sällan är finansierad av samhället.

Kollektivtrafiken indelas även efter det geografiska område som trafiken omfattar. Det finns tre trafikeringsområden – lokal och regional, interregional samt internationell trafik. Lokal och regional trafik avser kollektivtrafik som huvudsakligen sker inom ett län, interregional trafik avser trafik mellan två eller flera län och internationell trafik avser trafik över en nationsgräns. *Denna rapport behandlar den långväga linjelagda busstrafiken, det vill säga allmän kollektivtrafik med interregionala och internationella trafikeringsområden.* Inom alla områden, även för den internationella trafiken, är det bara den trafik som utförs inom Sveriges gränser som ingår i statistiken och behandlas i rapporten.

1.2 Tidigare undersökningar om långväga busstrafik

I SIKAs regleringsbrev år 1999 gavs myndigheten uppdraget att redovisa utvecklingen från och med 1998 av den länsgränsöverskridande linjetrafiken med buss och analysera vilka effekter den har på resandet med andra färdmedel. Uppdraget omfattade även att redovisa busstrafikens effekter på den länsgränsöverskridande järnvägstrafiken.

I enlighet med uppdraget sammanställde SIKA uppgifter om långväga busstrafik för åren 1998-2001. Sammanställningarna byggde på såväl egna genomförda undersökningar som andra källor. Undersökningarna genomfördes i samarbete med Inregia. Därefter gjorde SIKA i samarbete med branschorganisationen Svenska Bussbranschens Riksförbund (BR) en undersökning om långväga buss gällande verksamhetsåret 2005 och i samarbete med Statisticon AB gällande verksamhetsåret 2007.

De tidigare årens undersökningar har dock omfattats av en del kvalitetsproblem. I vissa fall hängde det samman med att undersökningspopulationen inte var klart definierad. I andra fall berodde det på att bussföretagen, som i många fall är paraplyorganisationer, har svårigheter att föra en gemensam statistik.

För att fastställa en förteckning över de företag som ägnade sig åt långväga bussverksamhet erhöles ett register från dåvarande Vägverket över vilka företag som hade tillstånd att bedriva länsöverskridande linjelagd busstrafik. Det framkom att det fanns många företag som hade tillstånd utan att utnyttja det. Totalt 109 företag hade enligt registret tillstånd att bedriva långväga busstrafik. Samtliga företag kontaktades för att utreda huruvida företaget bedrivit långväga bussverksamhet under 2007 och alltså skulle ingå i målpopulationen. Det visade sig att ett stort antal företag i tillståndsregistret sedan länge upphört att existera. Tillståndsregistret är alltså inget dagsaktuellt register, vilket gör att det krävs en hel del arbete för att erhålla den korrekta målpopulationen.

Utifrån kontakt med bussföretagen framkom följande definition för målpopulationen:

Bussföretag eller organisation som har tillstånd att bedriva långväga linjelagd busstrafik och som har genomfört trafik under det aktuella året. Endast företag eller organisation som bedriver verksamhet i egen eller delvis i egen regi ingår. Undantag från huvudregeln är trafikhuvudmän, vilka inte ingår, och bussföretag som bedriver verksamhet på uppdrag åt landsting men där tillståndet för trafiken finns hos bussföretaget. De senare företagen ingår.

Trafikhuvudmännen ingår inte i målpopulationen eftersom de redovisar statistik för all sin busstrafik, inklusive långväga buss (eftersom man inte kan särredovisa denna), i Trafikanalys undersökning Lokal och regional kollektivtrafik.¹ Detta innebär även att de företag som har tillstånd att bedriva långväga busstrafik, men som uteslutande kör på uppdrag åt trafikhuvudmännen, inte heller ska inkluderas i målpopulationen. Den trafik som dessa företag genomför lämnar nämligen trafikhuvudmännen statistik för i undersökningen Lokal och regional kollektivtrafik.

¹ Se till exempel 2009 års statistik i Lokal och regional kollektivtrafik (Trafikanalys Statistik 2010:12).

Frågeformulären förändrades mellan undersökningarna för verksamhetsåren 2007 och 2008 för att det i större grad ska gå att jämföra resultatet med andra länders liknande undersökningar. För framställande av detta nya frågeformulär användes den handbok² som togs fram 2008 av UNECE som underlag. Detta nya formulär användes även för 2009 och 2010 års undersökning.

---

² En summering av handboken finns på:
<http://live.unece.org/fileadmin/DAM/trans/doc/2009/wp6/ECE-TRANS-WP6-2009-01e.pdf>.
[-0http://www.unece.org/trans/doc/2009/wp6/ECE-TRANS-WP6-2009-01e.pdf](http://www.unece.org/trans/doc/2009/wp6/ECE-TRANS-WP6-2009-01e.pdf).

2 Långväga busstrafik

Med långväga busstrafik, eller expressbusstrafik, avses linjelagd busstrafik som överskrider åtminstone en länsgräns. Linjesträckningen in i ett annat län ska gå till minst en centralort i en kommun för att räknas med. Med linjelagd trafik menas sådan yrkesmässig trafik för persontransporter som är tidtabellsbunden och där resornas kostnad för resenären bestäms särskilt för varje passagerare. Endast resor som utförs helt eller delvis inom Sverige inkluderas.

För att räknas som linjelagd trafik krävs vidare att trafiken inte ingår som ett led i ett sammanhängande arrangemang, där huvudsyftet är ett annat än själva transporten, som till exempel vid chartertrafik.

Trafiken ska köras i egen regi för att ingå i undersökningen. Om företaget har tillstånd för linjen men anlitar en annan operatör (bussbolag) för utförandet räknas det dock som trafik i egen regi. Trafik som sker på uppdrag åt annat bussbolag redovisas av det uppdragsgivande bussbolaget, medan trafik som sker på uppdrag åt trafikhuvudman inte inkluderas. Trafik som körs på uppdrag åt landsting inkluderas däremot.

2.1 Verksamhet

Av de 31 företag som körde långväga linjelagd busstrafik under år 2010 var det 26 företag som lämnade uppgifter. Någon imputering av uppgifter för de företag som inte lämnat uppgifter har precis som tidigare år inte gjorts. Således är följande uppgifter en underskattning av den långväga bussverksamhet som bedrivs i Sverige. En analys av företagen visar dock att omsättningen hos de företag som inkommit med uppgifter uppgår till 95 procent av den totala omsättningen hos samtliga företag.³ Därmed kan den presenterade statistiken betraktas som en god skattning av verksamheten med långväga buss i Sverige.

Under 2010 körde 17 av de 26 företagen långväga buss enbart i egen regi. Tre företag körde långväga busstrafik delvis i egen regi och delvis på uppdrag alternativt upplåtit del av buss till annat företag. De resterande företagen körde mestadels på uppdrag åt andra bussföretag eller åt landsting.

2.2 Utbud

Utbud redovisas genom antal linjer med långväga busstrafik i egen regi respektive på uppdrag, samt genom antalet avgångar och total körsträcka i egen regi. Från och med år 2008 redovisas även utbudet i form av antal sittplatser och antal platskilometer.

---

³ <http://www.yr.se>. Internet 2011-05-17.

Antal linjer

En linje som körs tur och retur räknas som en linje även om bussen gör ett uppehåll på exempelvis ett dygn vid ändhållplatsen.

Totalt hade 20 företag långväga busslinjer som de kört i egen regi. Tio av företagen körde endast en linje i egen regi. Två företag hade jämförelsevis många linjer för långväga buss i egen regi – 21 respektive 12 linjer. Sju företag körde mellan 3 och 6 långväga busslinjer i egen regi. Sammanlagt körde företagen 74 långväga busslinjer i egen regi under år 2010, vilket är en fler än under 2009.

Det har blivit allt färre busslinjer som körs på uppdrag. Sammanlagt kördes 7 långväga busslinjer på uppdrag under det aktuella året, 4 färre än under 2009 och 5 färre än under 2008.

Antal avgångar

Med avgång avses en linjetur, oavsett hur många hållplatser bussen stannar vid. Avgång från starthållplatsen räknas som en separat avgång, start från ändhållplatsen (vid returresa) räknas som en separat avgång.

Under år 2010 avgick 146 000 avgångar med långväga linjelagd busstrafik i Sverige, vilket är en ökning med 4 000, eller 3 procent, jämfört med 2009. De tre företag med flest antal avgångar år 2010 hade tillsammans 78 procent av det totala antalet, vilket är ungefär samma andel som både 2008 och 2009. De tre företag som hade minst antal avgångar under år 2009 stod tillsammans för 0,5 procent av samtliga avgångar.

Antal sittplatser och platskilometer

Det totala antalet sittplatser som erbjuds under året får man genom att multiplicera antalet sittplatser, eller ett medelvärde, med det antal avgångar som bussarna gjort. 7,6 miljoner sittplatser erbjöds under 2010, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med föregående år. De tre företag med störst utbud av sittplatser stod för 79 procent av det totala antalet.

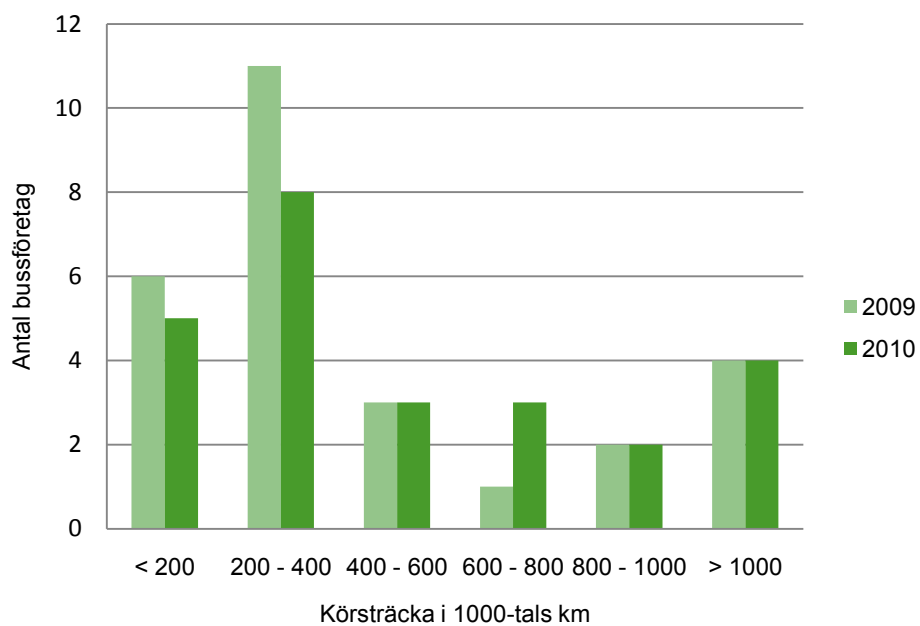
Platskilometer får man genom att för varje buss multiplicera antalet sittplatser, eller ett medelvärde, med den totala körsträckan bussen kört under året och sedan summera produkterna. Det totala antalet platskilometer för år 2010 var 2,0 miljarder, vilket var en minskning med 9 procent jämfört med 2009. De tre företagen med flest antal platskilometer stod för 71 procent av det totala antalet, där motsvarande siffra för 2009 var 76 procent. De tre med minst antal stod tillsammans för 0,5 procent, för år 2009 var det 0,3 procent.

Total körsträcka

Total körsträcka utgörs av tidtabellstrafik och förstärkningstrafik. Det avser kilometer i aktivt arbete i persontrafiken, exklusive ut- och inkörning samt övrig tomkörning. Av figur 2.1 framgår att den vanligaste körsträckan år 2010, precis som 2009, låg mellan 200 000 och 400 000 kilometer. De tre företag med den

längsta körsträckan stod för 69 procent av den totala körsträckan, motsvarande siffra för 2009 var 74 procent. De tre företagen med den kortaste körsträckan stod för 0,6 procent av den totala körsträckan år 2010, för 2009 var det 0,3 procent. Totalt kördes det 38,4 miljoner kilometer med expressbuss i Sverige under år 2010 att jämföra med 2009 då det kördes 38,0 miljoner kilometer.

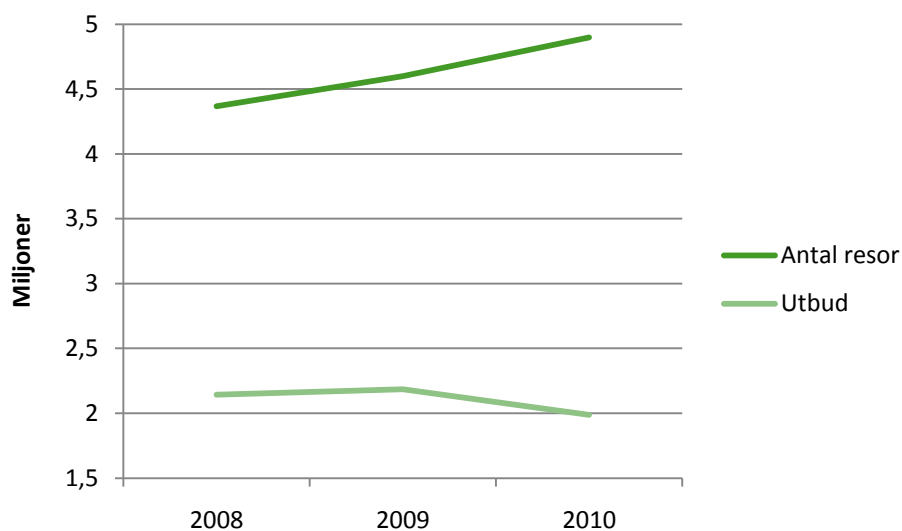
Figur 2.1. Antal bussföretag per total körsträcka år 2009-2010. Källa tabell 8 i kapitel 3.

2.3 Resor

Hur den långväga busstrafiken nyttjas redovisas genom antalet bussresor. Med en bussresa menas en påstigning, det vill säga att en tur- och returresa räknas som två resor och ett buss- eller linjenummerbyte räknas som två resor. Samtliga resor per år redovisas.

Totalt genomfördes 4,9 miljoner resor med långväga buss under år 2010 vilket var ca 300 000 fler än under 2009. De flesta företagen, 60 procent, körde färre än 30 000 resenärer under 2010. Åtta företag körde färre än 10 000. Under 2009 körde 63 procent av företagen färre än 30 000 resenärer.

Figur 2.2 visar att antalet resor ökat de senaste två åren, och det trots att utbudet i form av platskilometer minskat totalt sett. Den genomsnittliga belägningsgraden i bussarna har således ökat under denna period. Det genomsnittliga antalet sittplatser för en expressbuss var 52 stycken både för 2009 och 2010, vilket tyder på att företagen använde sina mindre bussar i större utsträckning 2010.

Figur 2.2. Antal resor (påstigningar) och utbud (platskilometer) för långväga buss år 2009-2010. Källa: Tabell 1 i tabellbilagan.

2.4 Bussar

394 bussar användes för långväga busstrafik under 2010, vilket är en ökning med 54 bussar jämfört med föregående år. Av de 394 bussar som användes under 2010 var 376 dieselbussar och 18 bussar drevs av naturgas eller rapsolja. Andelen bussar som var högst två år gamla ökade från 30 till 31 procent 2010. Andelen bussar som var mellan fem och tio år gamla minskade, från 29 procent 2009 till 26 procent 2010. Den största andelen var fortfarande den med bussar mellan två och fem år gamla, den ökade från 40 procent 2009 till 42 procent 2010.

2.5 Nyckeltal

För att vidare beskriva den långväga bussverksamheten i Sverige har några nyckeltal beräknats. Först beskrivs utbudet genom antalet avgångar per linje, körsträcka per avgång och antal personkilometer. Sedan redovisas nyttjandet av trafiken genom antal resor per avgång.

De 26 företag som deltagit i denna undersökning gjorde tillsammans 146 000 avgångar på 97 långväga busslinjer under 2010. I medeltal blev det 1 506 avgångar per linje, att jämföras med 1 420 för 2009. Antalet avgångar per linje varierade en hel del mellan de olika bussföretagen, från dryga 50 till nära 12 000 avgångar per linje.

I medeltal kördes 263 kilometer per avgång med långväga buss under 2010 i Sverige. 2009 kördes det 268 kilometer per avgång. Tolv bussföretag körde minst 400 kilometer per avgång medan fem företag körde mindre än 200 kilometer per avgång i genomsnitt.

Antalet personkilometer fortsatte att öka. För 2010 var antalet personkilometer 1,4 miljarder vilket var en ökning med 7 procent jämfört med 2009 och med 10 procent jämfört med 2008. Under 2010 var antalet personkilometer som utförts i internationell trafik 306 miljoner, vilket var 7 miljoner mer än under 2009. Dessa ökningarna genomfördes trots ett minskat utbud, se Figur 2.2. Detta pekar på ökande belägningsgrader och därmed en ökad effektivitet i verksamheten.

Antalet långväga bussresor, det vill säga antalet påstigande, uppgick i genomsnitt till 34 resor per avgång. Motsvarande siffra för 2009 var 32. Tretton av bussföretagen hade över 30 resor per avgång medan åtta bussföretag hade färre än 20. För 2009 var det fjorton företag med över 30 resor per avgång och nio med färre än 20.

3 Tabeller

I tabell 1 redovisas resultatet i en sammanfattande tabell.

I frekvenstabellerna 2–9 redovisas svaren för de 26 företag som svarat på undersökningen.

Frekvenser och procenttal för 2009 års undersökning finns med som jämförelse.

Tabell 1. Sammanfattningstabell Långväga Buss 2010

	2010	2009	2008	2007
Antal bussar totalt	394	340	331	
därav				
Dieselbussar	376	330	322	
Övriga drivmedel	18	10	9	
Antal resor i tusental	4 898	4 598	4 366	3 665
Inrikes trafik	4 144	3 792	3 724	
därav				
med förstärkningstrafik	41	2	4	
på uppdrag av landsting	14	13	11	
Utrikes trafik	754	806	642	
Körda kilometer i 1 000-tal km	38 371	38 046	40 332	32 514
Inrikes trafik	28 410	27 526	34 253	
Utrikes trafik	9 961	10 520	6 079	
utanför Sverige	2 042	1 962	1 688	
Antal linjelagda avgångar i 1 000-tal	146	142	144	123
Inrikes trafik	120	113	126	
därav				
med förstärkningstrafik	8	9	5	
på uppdrag av landsting	3	3	2	
Utrikes trafik	26	29	18	
därav				
med förstärkningstrafik	4	4	0	
på uppdrag	-	-	-	
Transportarbete i miljoner personkilometer	1 409	1 315	1 284	989
Inrikes trafik	1 102	1 016	1 072	
Utrikes trafik	306	299	212	
Utbud, miljoner platskilometer	1 987	2 184	2 144	
Inrikes trafik	1 454	1 587	1 807	
Utrikes trafik	534	597	336	
Utbud, antal sittplatser i 1 000-tal	7 581	8 157	7 519	
Inrikes trafik	6 172	6 507	6 523	
Utrikes trafik	1 409	1 650	995	

Tabell 2. Svarsfrekvens

	Antal företag			
	Frekvens		Procent	
	2010	2009	2010	2009
Svarat på enkäten	26	27	84	90
Ej svarat på enkäten	5	3	16	10
Totalt (målpopulation)	31	30	100	100

Tabell 3. I vilken form företagen kört långväga linjelagd busstrafik

	Antal företag			
	Frekvens		Procent	
	2010	2009	2010	2009
Endast i egen regi	17	17	65	63
Delvis egen regi, delvis på uppdrag *	3	3	12	11
Endast på uppdrag *	6	7	23	26
Total	26	27	100	100

* På uppdrag eller linjer där del av buss upplåts åt annat företag

Tabell 4. Upplåter företaget del i buss åt annat företag för någon linje? *

	Antal företag			
	Frekvens		Procent	
	2010	2009	2010	2009
Ja	4	4	44	40
Nej	5	6	56	60
Total	9	10	100	100

* Besvaras av de som uppgett "Delvis egen regi, delvis på uppdrag" eller "Endast på uppdrag" enligt tabell 3.

Tabell 5. Hur många linjer med långväga busstrafik som företagen körde i egen regi*

Antal linjer i egen regi	Antal företag			
	Frekvens		Procent	
	2010	2009	2010	2009
1	10	11	50	55
2	1	1	5	5
3	2	2	10	10
4	3	1	15	5
5	1	1	5	5
6	1	2	5	10
Fler	2	2	10	10
Total	20	20	100	100

* Besvaras av de som uppgett "Delvis egen regi, delvis på uppdrag" eller "Endast i egen regi" enligt tabell 3.

Tabell 6. Hur många linjer med långväga busstrafik som företagen körde på uppdrag*

Antal linjer på uppdrag	Antal företag			
	Frekvens		Procent	
	2010	2009	2010	2009
1	6	5	67	50
2	1	3	11	30
3	0	0	0	0
4	0	0	0	0
5	1	0	11	0
6	0	1	0	10
Fler	1	1	11	10
Total	9	10	100	100

* Besvaras av de som uppgett "Delvis egen regi, delvis på uppdrag" eller "Endast på uppdrag" enligt tabell 3. Innehåller även linjer där del av buss upplåtits till annat företag.

Tabell 7. Antalet avgångar (turer) med långväga busstrafik

Antal avgångar	Antal företag			
	Frekvens		Procent	
	2010	2009	2010	2009
Färre än 1 000	13	14	50	52
1 000 - 1 999	6	6	23	22
2 000 - 7 999	4	4	15	15
Minst 8 000	3	3	12	11
Total	26	27	100	100

Tabell 8. Total körsträcka med långväga busstrafik för företagens bussar

Antal kilometer	Antal företag			
	Frekvens		Procent	
	2010	2009	2010	2009
Mindre än 200 000	5	6	20	22
200 000 - 399 999	8	11	32	41
400 000 - 599 999	3	3	12	11
600 000 - 799 999	3	1	12	4
800 000 - 999 999	2	2	8	7
Minst 1 000 000	4	4	16	15
Total	25	27	100	100

Tabell 9. Antal resor med långväga busstrafik

Antal resor	Antal företag			
	Frekvens		Procent	
	2010	2009	2010	2009
Mindre än 30 000	15	17	60	63
30 000 - 79 999	5	5	20	19
80 000 - 99 999	0	0	0	0
100 000 - 299 999	2	2	8	7
300 000 - 999 999	1	2	4	7
Minst 1 000 000	2	1	8	4
Total	25	27	100	100

Bilaga 1: Om statistiken

Trafikanalys är statistikansvarig myndighet för ämnesområdet Transporter och kommunikationer, vilket bland annat inkluderar statistikområdet Kollektivtrafik och samhällsbetalda resor. En del av kollektivtrafiken är ämnet för föreliggande rapport, den del som benämns långväga buss eller expressbuss.

Undersökningen omfattar bussföretag som bedriver långväga bussverksamhet (se specificerad definition i tabellen på nästa sida). Det för ändamålet framtagna frågeformuläret skickades ut med post till samtliga bussföretag (34 företag) som ingår i målpopulationen. Vid datainsamlingen framkom dock att tre av företagen utgör övertäckning – de hade inte kört långväga linjelagd busstrafik under år 2010. I undersökningen ingår således 31 bussföretag.

Data har samlats in via enkät som skickades med e-post och/eller med vanlig post under januari år 2011. Formulären innehöll frågor och definitioner och frågorna som ställdes återfinns i Bilaga 2. Påminnelser skickades ut med e-post under februari och mars. Därpå gjordes telefonpåminnelser till dem som ännu inte svarat, flera påminnelser i några fall. Datainsamlingen och påminnelserna har utförts av Trafikanalys.

Svarsandelen i undersökningen är hög, 26 bussföretag eller 84 procent har inkommit med uppgifter. För föregående års insamling var andelen 90 procent. Osäkerheten i resultaten beroende på objektsbortfallet torde vara mycket liten eftersom de 26 svarande företagen står för 95 procent av omsättningen i branschen. Dock, i de fall totalsummor redovisas torde objektsbortfallet innebära att de redovisade värdena är (mindre) underskattningar av de sanna värdena.

De inrapporterade uppgifterna har bearbetats och granskats i flera steg. Kontroll av konsistens i svaren har genomförts. Via dessa kontroller har det uppmärksamats att vissa uppgiftslämnare har missuppfattat någon av frågorna, eller åtminstone angivit orimliga svar. I dessa fall har detta föranlett rättningar av data genom att uppgiftslämnaren har kontaktats via telefon eller e-post. Därefter har rättningar gjorts i samförstånd med uppgiftslämnaren. En del rättningar av uppgifter från föregående års insamlingar har också gjorts.

Statistiken redovisar verksamhet, utbud och resande för långväga buss.
Variablerna i undersökningen redovisas i tabellen nedan.

Variabel	Beskrivning
<i>Långväga linjelagd busstrafik</i>	Med långväga busstrafik, eller expressbusstrafik, avses linjelagd busstrafik som överskrider åtminstone en länsgräns. Linjestäckningen in i annat län ska gå till minst en centralort i en kommun för att räknas med. Med linjelagd trafik menas sådan yrkesmässig trafik för persontransporter som är tidtabellsbunden och resornas kostnad för resenären bestäms särskilt för varje passagerare. Endast resor inom Sverige inkluderas. För att räknas som linjelagd trafik krävs vidare att trafiken inte ingår som ett led i ett sammanhängande arrangemang, där huvudsyftet är ett annat än själva resan.
<i>Egen regi - på uppdrag</i>	Undersökningen avser den trafik som körs i egen regi. Om företaget har tillstånd för linjen men anlitar en operatör (bussbolag) för utförandet räknas det som trafik i egen regi. Trafik som helt och hållet sker på uppdrag åt t.ex. trafikhuvudman eller annat bussbolag inkluderas inte. Undantag är den trafik som körs på uppdrag åt landsting, vilken ska inkluderas i undersökningen. Om trafiken sker i egen regi men del i bussen upplåts åt annat företag (t.ex. Viking Line) eller annan huvudman (t.ex. trafikhuvudman), inkluderas endast den del som avser egen regi.
<i>Linje</i>	En linje som körs tur och retur räknas som en (1) linje även om bussen gör ett uppehåll, t.ex. ett dygn, vid ändhållplatsen.
<i>Avgång</i>	Med avgång avses en linjetur, oavsett hur många hållplatser bussen stannar vid. Avgång från starthållplatsen räknas som en separat avgång, start från ändhållplatsen (vid returresa) räknas som en separat avgång.
<i>Total körsträcka</i>	Total körsträcka utgörs av tidtabellstrafik och förstärkningstrafik. Det avser kilometer i aktivt arbete i persontrafiken exklusive ut- och inkörning samt övrig tomkörning.
<i>Bussresa</i>	Termen bussresa används i denna undersökning synonymt med en påstigning, det vill säga tur- och returresa räknas som två resor, ett buss- eller linjenummerbyte räknas som två resor etc. Samtliga resor per år redovisas.
<i>Företag uppgifterna avser</i>	Om de redovisade uppgifterna avser ett eller flera andra företag än de som står förtryckta på blankettens framsida vill vi gärna att du anger dessa företag på denna fråga.

Samtliga uppgifter redovisas endast på riksnivå och/eller är avidentifierade på grund av sekretess. Av samma skäl redovisas inga namn på de bussföretag som ingår i undersökningen.

Bilaga 2: Frågeblankett

Frågorna gäller enbart långväga busstrafik.

Del 1, Nationella resor

Utbud

Antal linjer i egen regi

Antal linjer som körs på uppdrag

Antal linjer där del i buss upplåts åt annat företag

Totalt antal sittplatser som erbjöds under året

Resor

Antal passagerare/påstigande

- Linjetrafik
- Förstärkningstrafik
- På uppdrag av Landsting

Antal avgångar under året

- Linjetrafik
- Förstärkningstrafik
- På uppdrag av landsting

Total körsträcka för långväga resande

Fordon

Totalt antal dieselbussar, fördelade efter ålder

Totalt antal bensinbussar

Totalt antal bussar som körs med alternativa drivmedel, fördelade efter typ av drivmedel

Antal sittplatser per buss

Övrigt

Ange om de redovisade uppgifterna avser ytterligare något företag än det som är förtryckt överst på blanketten.

Del 2, Internationella resor

Utbud

Antal linjer i egen regi

Antal linjer som körs på uppdrag

Antal linjer där del i buss upplåts åt annat företag

Totalt antal sittplatser som erbjöds under året

Resor

Antal passagerare/påstigande

- Linjetrafik
- Förstärkningstrafik
- På uppdrag

Antal avgångar under året

- Linjetrafik
- Förstärkningstrafik
- På uppdrag
- Transit

Total körsträcka för långväga resande fördelat på inom Sverige och utanför Sverige

Del 3, Definitioner

Nationella resor

Utbud

Ange hur många linjer som ni bedriver i egen regi. En linje som körs tur och retur räknas som en (1) linje även om bussen gör ett uppehåll, t.ex. ett dygn, vid ändhållplatsen. Om något annat företag kör Er linje på uppdrag från Er ska ni ändå fylla i den linjen under fråga 1.

Om Ert företag har tillstånd för en linje men anlitar en operatör (bussbolag) för utförandet räknas det ändå som trafik i egen regi och ska rapporteras under fråga 1. Trafik som helt och hållet sker på uppdrag åt t.ex. trafikhuvudman eller annat bussbolag inkluderas inte under egen regi utan ska rapporteras under fråga 2. Undantag är den trafik som körs på uppdrag åt landsting, vilken ska inkluderas under fråga 1.

Om trafiken sker i egen regi men del i bussen upplåts åt annat företag (t.ex. Viking Line) eller annan huvudman (t.ex. trafikhuvudman), ska endast den del som avser egen regi inkluderas när ni sedan rapporterar antal passagerare och sittplatser. Fyll i hur många av Era linjer som delvis upplåts åt andra företag för att förenkla kontrollen.

Ange hur många sittplatser Ni erbjöd totalt under det aktuella året, det vill säga antalet avgångar multiplicerat med antalet sittplatser i bussen. Har Ni bussar med olika antal sittplatser går det ändå att räkna ut om Ni vet antalet avgångar per buss. Vet Ni inte det får Ni försöka komma så nära som möjligt genom att räkna ut ett medelvärde på antalet sittplatser och multiplicera det med antalet avgångar.

Resor

Ange hur många bussresor som gjorts med Er under året. Totalt och fördelat på linjelagd trafik, förstärkningstrafik och resor ni utfört på uppdrag åt landsting. Termen bussresa används i denna undersökning synonymt med en påstigning, det vill säga tur- och returresa räknas som två resor, ett buss- eller linjenummerbyte räknas som två resor etc. Samtliga resor under året redovisas.

Ange hur många avgångar ni haft under året. Totalt och fördelat på linjelagd trafik, förstärkningstrafik och på de resor ni utfört på uppdrag åt landsting. Med avgång avses en linjetur, oavsett hur många hållplatser bussen stannar vid. Avgång från starthållplatsen räknas som en separat avgång, start från ändhållplatsen (vid returresa) räknas som en separat avgång.

Fyll i den totala körsträcka ni utfört i egen regi under det aktuella året. Kom ihåg att om ett annat företag kört Era linjer på uppdrag av Er ska ni ändå rapportera körsträckan som utförts. Total körsträcka utgörs av tidtabellstrafik och förstärkningstrafik. Det avser kilometer i aktivt arbete i persontrafiken exklusive ut- och inkörning samt övrig tomkörning.

Fordon

Ange hur många av Era bussar som körs med diesel som bränsle. Även hybridbussar som huvudsakligen körs på diesel rapporteras här.

Fördela Era diesalbussar i de olika åldersintervallen. Eftersom de flesta bussar körs på diesel är det endast relevant att fördela dessa i åldersintervall.

Ange hur många av Era bussar som körs med bensin som bränsle. Även hybridbussar som huvudsakligen körs på bensin rapporteras här.

Ange hur många av Era bussar som körs på alternativa bränslen. Fördela dem även mellan de föreslagna alternativen. Orsaken till att det är just dessa alternativ beror på direktiv från EU.

Sittplatser

Ange hur många bussar Ni har med varje sittplatsantal. Om ni till exempel har 5 bussar med 55 sittplatser, 2 med 57 sittplatser och 6 med 60 sittplatser, ska de redovisas precis så. Det är endast de bussar som Ert företag använder i långväga busstrafik som ska rapporteras i fråga 25.

Internationella resor

Utbud

Ange hur många linjer som ni bedriver i egen regi. En linje som körs tur och retur räknas som en (1) linje även om bussen gör ett uppehåll, t.ex. ett dygn, vid ändhållplatsen. Om något annat företag kör Er linje på uppdrag från Er ska ni ändå fylla i den linjen under fråga 26.

Om Ert företag har tillstånd för en linje men anlitar en operatör (bussbolag) för utförandet räknas det ändå som trafik i egen regi och ska rapporteras under fråga 26. Trafik som helt och hållet sker på uppdrag åt ett annat bussbolag inkluderas inte under egen regi utan ska rapporteras under fråga 27.

Om trafiken sker i egen regi men del i bussen upplåts åt annat företag, ska endast den del som avser egen regi inkluderas när ni sedan rapporterar antal passagerare och sittplatser. Fyll i hur många av Era linjer som delvis upplåts åt andra företag för att förenkla kontrollen.

Ange hur många sittplatser Ni erbjuder på Era avgångar. Om det varierar kan Ni fylla i det i anmärkningsrutan. Med avgång avses en linjetur, oavsett hur många hållplatser bussen stannar vid. Avgång från starthållplatsen räknas som en separat avgång, start från ändhållplatsen (vid returresa) räknas som en separat avgång.

Resor

Ange hur många bussresor som gjorts med Er under året. Totalt och fördelat på linjelagd trafik, förstärkningstrafik och resor ni utfört på uppdrag. Termen bussresa används i denna undersökning synonymt med en påstigning, det vill säga tur- och returresa räknas som två resor, ett buss- eller linjenummerbyte räknas som två resor etc. Samtliga resor under året redovisas.

Ange hur många avgångar ni haft under året. Totalt och fördelat på linjelagd trafik, förstärkningstrafik och på de resor ni utfört på uppdrag. Med avgång avses en linjetur, oavsett hur många hållplatser bussen stannar vid. Avgång från starthållplatsen räknas som en separat avgång, start från ändhållplatsen (vid returresa) räknas som en separat avgång.

Ange hur många avgångar ni haft under året där avgången sker i Sverige och resmålet är en plats i Sverige men där bussen vid något tillfälle kör en del av vägen utanför Sveriges gränser. Med avgång avses en linjetur, oavsett hur många hållplatser bussen stannar vid. Avgång från starthållplatsen räknas som en separat avgång, start från ändhållplatsen (vid returresa) räknas som en separat avgång.

Fyll i den totala körsträcka ni utfört i egen regi under det aktuella året. Fördela sträckan i hur mycket som körts i Sverige och i hur mycket som körts utanför Sverige. Om en avgång startar i Sverige ska den sträcka som körs fram till gränsen rapporteras som sträcka körd i Sverige och den sträcka som körs efter gränsen ska rapporteras som sträcka körd utanför Sverige. Om avgången startar

och avslutas i Sverige men en del av sträckan går genom utlandet (Transit) ska på samma sätt utlandsdelen rapporteras som sträcka utförd utomlands och övrigt för sträcka utförd inom Sverige. Kom ihåg att om ett annat företag kört Era linjer på uppdrag av Er ska ni ändå rapportera körsträckan som utförts. Total körsträcka utgörs av tidtabellstrafik och förstärkningstrafik. Det avser kilometer i aktivt arbete i persontrafiken exklusive ut- och inkörning samt övrig tomkörning.

Trafikanalys är en kunskapsmyndighet för transportpolitiken. Vi analyserar och utvärderar föreslagna och genomförda åtgärder inom transportpolitiken. Vi ansvarar även för officiell statistik inom områdena transporter och kommunikationer. Trafikanalys bildades den 1 april 2010 och har huvudkontor i Stockholm samt kontor i Östersund.

Trafikanalys
Sveavägen 90
113 59 Stockholm

Tel 010 414 42 00
Fax 010 414 42 10
trafikanalys@trafa.se
www.trafa.se